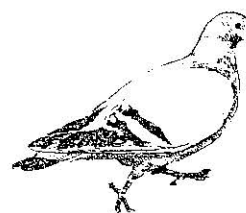
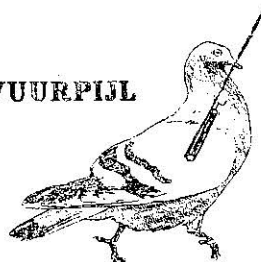

HEE LEUK, EEN DUIF MET EEN VUURPIJL

Guus van Duin

'Poor birds' verzuchtte een van mijn Britse gasten kort na twaalfen. Het vuurwerk was losgebarsten en in de lichtflitsen kon je verschrikte duiven door de Spuistraat zien schieten. Ik legde uit dat het misschien allemaal wel meeviel. Aan duiven immers geen gebrek in hartje Amsterdam, en zeker niet aan *Columba livia* var. *domestica*.

Twee flessen champagne en een paar uurtjes slaap verder, overzag ik het slagveld vanuit het raam. De normale hoeveelheid rotzooi, vooral rode rotzooi, glasscherven (toeristen gooien graag met flessen om te vieren dat de Amsterdamse kroegen dicht zijn, was me opgevallen), en verder troosteloosheid, niets dan troosteloosheid. Kortom, alle verschijnselen van een lichte kater.

Maar daar liep dan toch parmantig die roodbonte prachtduif: trippel, trippel, zich bewust van zijn overleving. Plots vloog hij op, tot mijn stomme verbazing met de restanten van een vuurpijl in zijn snavel. Hij vloog ermee omhoog naar een bouwput in de Spuistraat om binnen een minuut terug te keren en opnieuw een vuurpijlrest op te snorren. Dit herhaalde zich binnen een half uur (niet onafgebroken observatiereeks) zeker 11 keer.

Curieus, zelfs zo curieus dat ik een paar dagen later de straat ben opgegaan om een monster te nemen van de mogelijke nestbestanddelen. De Amsterdamse stadsreiniging werkt gelukkig niet zo heel snel, dus ik kwam zonder moeite binnen een straal van tien meter tot drie belangrijke items, die de duif verzameld kan hebben. Hier volgen de kenmerken (inclusief maten in millimeters):

naam	zichtbare lengte van lanceerstok	doorsnede lanceerstok	papierrestant aan lanceerstok
1) Whistling Rocket	217	2.25	50x12
2) Air Traveller with Whistle	209	1.96	69x15
3) Whistling Moon Traveller	232	2.0	40x11

De kleur van alle lanceerstokjes was paarsrood, de kleursamenstelling van de papierrestanten was multipel: een mixture van geel, geel-oranje, paars, blauw, wit, rood, en blauwgroen (de letters van de Whistling Rocket).

Of de duif (naar mijn mening een doffer) moeite zal hebben de lanceerstokjes in zijn nest te verwerken? Dat denk ik niet. De doorsnee van de wat vierkantige stokjes zal een kloek duifje (het is het vrouwtje dat het nest bouwt) geen problemen opleveren. Het feit dat de vogel telkens zo snel terugkeerde naar de straat doet vermoeden dat hij zijn lanceerstokjes óf tijdelijk heeft gestald óf dat hij ze even aan zijn duifje heeft gegeven. Overigens was de roodbonte duif de enige duif uit het zichtbare deel van de Spuistraat, die op deze manier materiaal verzamelde. Dat verschaft hem een voorsprong op zijn mededoffers. Duifjes zijn dol op doffers die een nestplaats hebben of nestmateriaal aandragen. Zelf doen duifjes bij het geslacht *Columba* niet of nauwelijks aan nestmateriaal verzamelen. Een belangrijk pluspunt is bovendien dat duiven het erg op horizontale takken hebben, precies het belangrijkste kenmerk van lanceerstokjes. Bovendien gaan ze vaak door met bouwen tot het eerste ei gelegd is. Ondanks het feit dat deze duiven het hele jaar door kunnen broeden, zie ik, gezien de wat precare voedselsituatie in deze tijd van het jaar, mogelijkheden om voor het zover is, te komen tot een fraai nest met een doorsnee van zeker 2 decimeter.

Toen ik mijn waarnemingen aan Willem van der Waal mededeelde, vroeg deze zich direct af of wij ons niet druk dienden te maken over het probleem van het eventueel afgeven van de roodgekleurde stokjes. Dit nu heb ik getest.

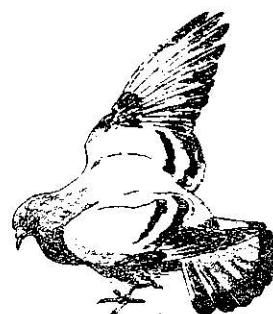
Van drie monsterstokjes werd een stukje van ongeveer 5.5 centimeter afgeknipt. Zij werden gedurende 50 uur in een iets met citroensap aangezuurde waterige oplossing (zure regen!) gedrenkt.

De kleur van de inhoud van de drie testglaasjes – elk met zo'n 12.5 cc – werd vervolgens vergeleken met een blanco-glas. Het bleek dat ieder van de drie lanceerstokjes afgaf. De mate waarin verschilde, maar geen enkel stokje scoorde totale verkleuring (100%), en geen enkele geen verkleuring (0%). Er was wel een duidelijk verschil:

Whistling rocket	60% verkleuring
Air Traveller with Whistle	70% verkleuring
Whistling Moon Traveller	15% verkleuring

Opvallend was dat zelfs na 50 testuren het lanceerstokjesfragment van de Whistling Rocket nog dreef. Beide andere waren gezonken, die van de Air Traveller with Whistle zonk, waarbij het aanvankelijk in verticale positie bleef staan.

Een advies voor de milieubewuste vogelaar, tevens liefhebber van vuurpijlen? Als beste uit de bus komt mijns inziens de Whistling Moon Traveller. Een lanceerstokje met een goede doorsnee, een fraaie lengte, en een zeker niet ontsierende papierrest. Van belang is het geringe verkleurende vermogen. Ook bij eventuele lekkage in het nest kan je lang van de fraaie kleuren genieten, in ieder geval meer dan 50 uur.

ONDERZOEKEN

Zoals bekend lopen er enkele onderzoeken in onze Vogelwerkgroep. In dit nummer vinden jullie een artikel van Ronald Hofmeester, waarin hij de resultaten van drie jaar voorjaarsfenologie bespreekt. Bij dit nummer van de Gierzwaluw zit weer een formulier, waarop je de data kunt invullen, waarop je de diverse zomergasten voor het eerst weer in onze regio aantrof. Uit het artikel moge blijken dat ieders waarnemingen, hoe summier ook, van belang zijn.

Er wordt weer begonnen met het inventariseren van broedvogels in het Amsterdamse Bos, Halfweg, Flevopark en Vondelpark. Voor de Amstelveense Poel (een schitterend gebied overigens) worden nog steeds dringend inventariseerders gezocht.

In de zomermaanden zal weer de jaarlijkse Huiszwaluwtelling plaatsvinden.

Er wordt ook aandacht gevraagd voor het atlasproject, zie pag. 65 en voor Grutto's met kleurringen pag. 64.

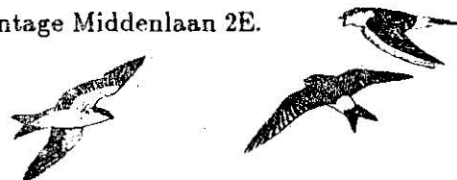
Voor meer informatie over al deze projecten kun je bellen met de veldwerkgroep, Ruud Vlek tel. 6279024.

LEZING

dinsdag 21 april, dialezing door Karel Maurer over Flevoland

Een groot deel van onze leden zal van tijd tot tijd Flevoland en met name de Oostvaardersplassen bezoeken om er naar vogels te kijken. Vanavond zal Karel Maurer ons het een en ander vertellen over de geschiedenis van dit gebied. Welke vogels zijn er in de loop van de tijd gekomen en wellicht weer verdwenen. Karel woont in Flevoland en weet erg veel over vogels die hij ook tekent en fotografeert.

Aanvang 20.00 uur precies in het Hugo de Vriescentrum, Plantage Middenlaan 2E.

EXCURSIES VOORJAAR 1992

Wat betreft de excursies gaat er iets veranderen binnen de VWGA: na jarenlang het brein (nou ja, red.) achter deze ondernemingen te zijn geweest, vond Annelies dat het tijd was om er mee op te houden. Vanaf deze plaats willen wij haar bedanken voor de inzet en het enthousiasme waarmee ze deze taak vervuld heeft, alsmede voor het feit dat ze haar jarenlange ervaring met ons, nieuwe excursieleiders, heeft willen delen.

Behalve het plannen van data en het organiseren van een en ander, willen we tijdens de excursies een vraagbaak zijn voor degenen die minder bekend zijn met de vogels en de vogelwerkgroep. We hopen dat dit met name voor nieuwe leden een reden zal zijn om de excursies te bezoeken. Het is ons opgevallen dat de excursies ten eerste zeer matig bezocht worden en ten tweede dat het vaak dezelfde personen zijn. We willen daarom eenieder vragen om te bellen als je op- of aanmerkingen, vragen of suggesties hebt en vooral, om gewoon gezellig mee te gaan.

En dan nu het programma:

zaterdag 25 april, De Hoge Veluwe

We reizen per auto naar het Nationaal Park De Hoge Veluwe, alwaar we een witte fiets lenen. De aandacht gaat natuurlijk vooral uit naar vogelsoorten die we rond Amsterdam weinig tegenkomen, zoals Zwarte Specht, Raaf, Appelvink en Geelgors. Het aantal deelnemers is afhankelijk van het aantal auto's. Bel dus even met Ellen als je meegaat en of je wel of geen auto hebt. We vertrekken om 7.00 uur 's ochtends vanaf het Stadionplein, tussen de Febo's.

28 – 31 mei, Hemelvaartweekend Vlieland

We kamperen op camping de Lange Paal (Staatsbosbeheer, kampeerbewijsterrein). De bedoeling is dat iedereen z'n eigen potje kookt, al is in onderling overleg natuurlijk van alles mogelijk. Voor de heen- en terugreis is het carpoolen geboden: neem contact op met Ellen als je een auto hebt of mee wilt rijden. Met het openbaar vervoer reizen is ook mogelijk. Aangezien de afvaarttijden van het veer naar Vlieland momenteel nog niet bekend zijn, kun je vanaf circa twee weken voor dato contact opnemen met Dik voor een reisschema (trein naar Alkmaar, bus naar Harlingen, boot naar Vlieland). Natuurlijk ben je niet verplicht het hele weekend mee te maken. Je kunt ook later komen of eerder weggaan.

zondag 14 juni, fietstocht naar Spaarnwoude

Deze tocht voert ons door een variatie aan biotopen: de rietvelden in het Westelijk havengebied, weilanden, jong bos in het recreatiegebied Spaarnwoude. Volgens de Enkhuizer Almanak wordt het een zonnige dag, maar niet te warm, er waait een lichte bries en er zijn veel vogels te zien en te horen. We vertrekken massaal vanaf station Sloterdijk om 8.00 uur, verzamelen bij de hoofdingang. Opgave vooraf is niet noodzakelijk.

Voor alle excursies geldt dat het van belang is om te beschikken over voldoende eten en drinken, bandenplak, maandverband, reservewielen, medicatie, etcetera, omdat we ons voornamelijk buiten de bewoonde wereld zullen bevinden.

Dik Brijs 6201134

Ellen de Bruin 6241123

Gerard Blommenstein 6451092